

14. Tartu vapi ofitsiaalne kuju „Vene Riigi Täieliku Seaduste Kogu" joonestuste ja jooniste raamatu järgi.

15. Tartu vapi kujundid W. Krügeri joonise järgi a. 1837. (Tartu Linna arhiivis).

Balti eraseaduse II köitesse. Tõlkes kõlab kirjeldus järgmiselt: Tartu vana [vapp] hõbedasel väljal linnamüür kahe torniga, avatud väravatega, ülestõstetud võrega, võre üle lõvipea, väravas kuldne täht, selle all aga poolkuu; tornide vahel mõõk ja võti, nende üle aga kroon.

Nagu näeme, on see kirjeldus pisut lühem kui Gadebuschi oma. Erinevust on ka värvides. Täielikule Vene seadustekogule juurdelisatud joonistuste ja jooniste raamatus (Л. 77 къ Nr. 16 716) toodud vapikujutus vastab aga Gadebuschi kirjeldusele ja on nähtavasti valmistatud rae poolt saadetud joonise järgi.

Kui vähe aga seda ofitsiaalselt tunnustatud vapikuju Tartus endas arvestati, tõendavad kujukalt 19. sajandi linna-asutiste pitsatid. Nagu varemaltki, lõigati need äratõmmete järgi eelmistest pitsatitest ning pitsatilõikajatele jäi vaba voli pildi detailide moonutamiseks ja uute lisandamiseks. Nii tekkis ajajooksul värava alla kolm rida kuulikesi, tornide vundamendid muutusid koonusteks jne. Ühtlasi muutus aga pitsatipilt ikka stiili- ja maitselagedamaks. Muidugi võis see sündida ainult linnavalitsuse pea täieliku ükskõiksuse tõttu oma pitsati ja vapi suhtes, mis küll osalt vabandatav tol ajal üldse valitsenud huvi ja arusaamise puudusega heraldiliste küsimuste vastu. Seetõttu jäeti ka mitmed 19. sajandi esimesel poolel esinevad võimalused ofitsiaalse vapikuju parandamiseks kasutamata ning ühel sellisel puhul a. 1837 rae poolt valitsusele esitatud vapijoonis ühendab isegi kõik ametlikus vapikujus ja hilisemates pitsatipiltides leiduvad moonutused ja arusaamatused. A. 1864—5 senati heraldia departemangu toimetatud kohalikkude vap-